

Läsanvisning till BBR – avsnitt 8

Säkerhet vid användning

Detta avsnitt innehåller regler om hur byggnader ska utformas i syfte att begränsa olycksfall till följd av halkning, snubbling, fall, sammanstötning, klämning, brännskador, explosioner, drunkning, instängning, förgiftning, elstötar och elchocker. Det innehåller även regler om hur tomter som tas i anspråk för bebyggelse ska anordnas så att risken för olycksfall begränsas.

Stor vikt ligger på åtgärder som ska begränsa risken för olycksfall för barn. Flera av barnsäkerhetsreglerna i avsnittet gäller endast i utrymmen där barn kan vistas. I avsnitt 8:11 förklaras vad som avses med utrymmen där barn kan vistas.

Regler om säkerhet vid användning finns även i avsnitt 3:4 om driftutrymmen.

Skydd mot fall

Fallolyckor, som är en av de vanligaste olycksformerna, kan förebyggas genom omsorgsfull utformning av byggnaden. Man kan t.ex. välja lämpliga golvmaterial, utforma greppvänliga ledstänger eller montera stödhandtag vid duschplatserna.

För att skydda mot fall finns krav på hur trappor, ramper och balkonger ska utformas. Räcken ska skydda mot fall från höga höjder och anpassas efter detta. De ska också utformas så att barn inte skadar sig när de klättrar eller kryper. Ledstången fungerar som balansstöd, främst för att förhindra fall i trapploppet.

Många av de regler som tas upp i avsnittet om skydd mot fall förbättrar samtidigt tillgängligheten och användbarheten för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Det gäller t.ex. reglerna om kontrastmarkeringar i början och slutet på trapplopp och vid ledstångernas avslutning i trappor och ramper.

Taksäkerhet

Avsnittet om taksäkerhet innehåller regler som ska skydda mot fall vid tillträde och förflyttning på tak och vid arbete vid ett fast arbetsställe på tak. Exempel på tillträdesan-

ordningar är stegar, gångbryggor och takluckor. Särskilda tillträdesanordningar behövs inte om det är uppenbart onödigt. Exempel på när det kan vara uppenbart onödigt finns i ett allmänt råd. För att säkerställa personsäkerheten vid arbeten på tak ska det finnas fästanordningar för linor till säkerhetselar och dylikt, fotstöd vid takfoten och eventuella takbrott samt anordningar som minskar risken för genomtrampning. Dessutom finns en regel om skyddsanordningar mot fallande is och snö.

I Boverkets rapport 2000:1 *Säkerhet på tak* finns en genomgång av hur reglerna om fasta säkerhetsinstallationer på tak har ändrats under åren. I 17 kap. 20 § PBL finns ett särskilt krav om taksäkerhet på befintliga byggnader, ett s.k. förbättringskrav. Det gäller byggnader som har uppförts före den 1 juli 1960 eller för vilka byggnadslov har beviljats dessförinnan. Dessa byggnader ska, om det behövs, förses med anordningar för uppstigning på taket och anordningar till skydd mot olycksfall på grund av nedstörtning från taket.

Arbetsmiljöverket har regler om arbete på tak. Arbetsmiljöverkets regler gäller bland annat personlig skyddsutrustning vid arbete på tak.

Fri höjd

Begreppet rumshöjd (avsnitt 3:3) används om den lägsta höjd i ett rum som behövs för att undvika olägenheter för människors hälsa. Fri höjd är det minimimått som krävs för att man ska undvika sammanstötning.

Glas

I avsnitt 8:35 finns regler om glas i byggnader samlade. Reglerna är utformade med utgångspunkt från behovet av personsäkerhet och omfattar inte behovet av egendoms- skydd, t.ex. inbrottsskydd. Glasytor som är oskyddade och placerade så att människor kan komma i kontakt med dem omfattas av reglerna. Tre olika risker behandlas; skydd mot sammanstötning, skydd mot fall genom glas och skydd mot skärskador.

En stor glasyta kan vara svår att upptäcka. Därför är det viktigt med en tydlig markering av glaset. Det är också vik-

tigt att välja rätt typ av glas. Planglas som går sönder delar sig i stora vassa bitar. Härdat glas däremot splittras i små ofarliga bitar som minimerar risken för allvarliga skärskador. Om ett glas sitter lågt, t.ex. i ett räcke, och går sönder kan man riskera att falla genom glaset ner till våningen under. Glas som är placerat så bör vara laminerat för att förhindra fall, eftersom ett laminerat glas fungerar som skydd mot fall även då det gått sönder.

Skydd mot olyckor på tomter

Enligt 3 kap. 15 § PBL ska risken för olycksfall begränsas på tomter som tas i anspråk för bebyggelse. Med stöd av denna bestämmelse finns regler om säkerhet på tomtmark samlade i avsnitt 8:9. Avsnittet omfattar bland annat regler om skydd mot fall, skydd mot olyckor vid fasta lekredskap och skydd mot drunkning. Det finns många regler om barnsäkerhet i detta avsnitt.

Veta mer

Barnsäkerhet i byggnader. Boverket (1996). ISBN 91-7147-204-5.

Barnsäkra brunnar: en handbok från Boverket. Boverket (2000). ISBN 91-7147-575-3.

Barnsäkra containrar. Boverket (2002). ISBN 91-7147-654-7.

Konsekvensutredning. Boverket (2008). Revidering av avsnitt 3 och 8.

MTK Säkerhet : val och montering av glas i utsatta lägen, för att minska risken för personskador. Monteringstekniska kommittén (1998). www.mtk.se

Regler i Sverige för lekplatser och lekredskap. Boverket, Konsumentverket och Svenska Kommunförbundet (1999).

Taksäkerhetskommittén – TSK (www.taksakerhet.se) arbetar förebyggande mot olycksfall vid takarbeten.
